

21.4 BESWAARSKRIF GK KLERKSDORP TEEN DIE BESLUIT VAN SINODE 2009 TOT DIE SAAK VAN DIE VROU IN DIE DIENS VAN OUDERLING EN PREDIKANT (Artt 17, 31, 258)

- A. Oudl D de Kock stel die beswaarskrif.
- B. **Besluit:** Die beswaarskrif word verwys na Kommissie Beswaarskrifte 4.
- C. **Ordevoorstel:** Dr WC Opperman hou die ordevoorstel voor.
- D. **Besluit:** Ordevoorstel word aanvaar met aanbevelings.
- E. Met die aanvaarding van die ordevoorstel word die beswaarskrifte in verband met die vrou in die besondere dienste eers op 'n volgende Sinode beoordeel word, aangesien daar sake is wat dringende aandag moet geniet alvorens hierdie beswaarskrifte tot opbou van kerke gehanteer kan word (kyk Beswaarskrif 21.3 in Handeling 2012).

F. BESWAARSKRIF

1. Besluite waarteen beswaar aangeteken word

“12 Aanbevelings aan die Sinode

Die Kommissie beveel aan dat die Sinode soos volg oor die Rapport besluit...

12.10 Punt 10 (Die vrou in dienste van ouderling en bedienaar van die Woord)

Die Sinode besluit:

12.10.1 Punt 10.1 tot 10.14 – Kennis geneem.

Besluit: Goedgekeur.” (Acta 2009:665)

“Die Kommissie het tot die bevinding gekom dat dit noodsaaklik is dat hierdie Sinode tot 'n beslissing moet kom en 'n besluit moet neem oor die vraag of die vrou in die diens van ouderling en predikant mag dien al dan nie en wel om die volgende redes:

3.1 Oor die voorstel van Kurpershoek en Coetzee dat plaaslike kerke toegelaat word om self oor die saak te besluit (2.1) oordeel die Kommissie dat dit om die volgende redes na ons mening nie die oplossing is nie:

3.1.1 In die lig van KO, art 30 is die saak van ouderling en predikant nie net 'n saak van die plaaslike kerk nie.

3.1.2 Die voorstel impliseer in homself dat daar gekies moet word vir die oopstelling van die dienste.

3.1.3 Inligting van wat gebeur het in buitelandse kerke dui daarop dat die werkwyse problematies is...

3.4 Die voortgesette Sinode is gereël met die verwagting dat daar tot 'n beslissing gekom en 'n besluit geneem sal word.

Besluit: Kennis geneem van 3.1 tot 3.4.”

en

“4.2 Die Sinode stem aan die hand van die volgende veranderde bewoording van pt 10.15 en 12.10.2 van die Rapport: Die Sinode het in die lig van die behandeling van die Rapport tot die oortuiging gekom dat vroue in die besondere dienste van predikante en ouderlinge mag dien OF dat vroue nie in die besondere dienste van predikante en ouderlinge mag dien nie...

Besluit: Pte 4.1 tot 4.3 word goedgekeur.

Besluit: Die vergadering besluit volgens die goedgekeurde aanbeveling, pt 4.2, dat vroue nie in die besondere dienste van predikante en ouderlinge mag dien nie” (Acta 2009:667).

2. Inleiding

Die Kerkraad van die GK Klerksdorp maak beswaar teen die besluit van die Nasionale Sinode 2009 oor die vrou in die diens van ouderling en bedienaar van die Woord. Die Kerkraad het verwag dat die Sinode duidelike, Skrifgefundeerde riglyne aan die Kerkraad sou gee om hom in staat te stel om 'n prinsipiële besluit te kan neem oor die posisie van die vrou in die dienste van ouderling en bedienaar van die Woord. Soos die besluit nou daaruit sien, gaan die besluit maak aan Skrifgefundeerde gronde en is daar

geen aanduiding waarom die Sinode die een standpunt bo die ander verkies het, behalwe dat 'n meerderheid stem daarvoor besluit het. Daarom lê ons die volgende besware oor die besluit aan die Sinode voor vir oorweging.

Indien die beswaar slaag, versoek die Kerkraad van die GK Klerksdorp die Algemene Sinode om in gehoorsaamheid aan die Skrif vir die Kerkraad leiding te gee sodat hulle 'n prinsipiële besluit kan neem waarom die vrou in die diens van ouderling of predikant kan dien of nie dien nie. Indien die Skrif nie duidelik is oor die posisie van die vrou in die diens van ouderling of predikant nie, of as die Algemene Sinode nie in gehoorsaamheid aan die Skrif 'n keuse tussen twee interpretasies kan maak nie, moet dit aan Kerkrade oorgelaat word om immers self in hulle verskillende omstandighede oor die saak te beslis. Alleen op hierdie wyse kan ons getrou bly aan die Skrif en almal saam as gelowiges tot diens wees in die koninkryk van God in hierdie wêreld.

3. Beswaar

Die Kerkraad van die GK Klerksdorp maak beswaar dat die beginsel-gewende besluit van die Sinode 2009 oor vroue in besondere dienste van predikante en ouderlinge geneem is “in die lig van die behandeling van die Rapport” en nie in gehoorsaamheid aan die Skrif nie.

3.1 *Beswaargrond 1*

Die besluit is geneem “in die lig van die behandeling van die Rapport” en nie in “gehoorsaamheid aan die Skrif” nie.

Motivering

Die voorstel van die Kommissie was dat die Sinode sy besluit grond in “gehoorsaamheid aan die Skrif,” en dit sou die ideaal gewees het indien Skrifstudie die Sinode by 'n konsensus besluit kon uitbring. Maar “in die lig van die behandeling van die Rapport” het dit duidelik geword dat dit nie die geval sou wees nie, en dat daar twee uitgangspunte onder die afgevaardigdes na die Sinode was wat van mekaar verskil het. Hierdie verskille onder die afgevaardigdes verteenwoordig teenoorgestelde uitgangspunte en is moeilik om met mekaar te versoen. Die afgevaardigdes na die Sinode was deurentyd onder die indruk dat die verskille in mening oor vraag of die vrou in die diens van ouderling en predikant mag staan, **verskillende interpretasies** was wat beide op grond van aanvaarbare eksegetiese beginsels gemaak is. Die Kommissie het in sy rapport oor die aard van die verskil tussen die twee standpunte gerapporteer dat dit “op die vlak van eksegetiese sintese” lê en “nie opsigself 'n belydenis saak is nie” (vgl Acta 2009:664). Hiervan het die Sinode “kennis geneem” (Acta 2009:666). Indien die Sinode se besluit “in die lig van die behandeling van die Rapport” geneem was, sou dit beide die Skrifverklarings in ag moes geneem het en daarvolgens 'n gunstige besluit na beide kante toe verseker het.

Die aard van die verskil tussen die twee standpunte het daarom nie 'n besluit oor die vraag van vroue in die diens van ouderling en predikant op grond van “gehoorsaamheid aan die Skrif” regverdig nie, en is die besluit verander om te lees: “... in die lig van die behandeling van die Rapport.” Met die behandeling van die Rapport was daar afgevaardigdes wat oortuig was vanuit hulle interpretasie van die Skrifbewyse dat die vroulike lidmaat in die besondere diens van ouderling en predikant mag dien, en daar was afgevaardigdes wat vanuit hulle interpretasie van die Skrifbewyse 'n probleem gehad het of die vrou in die besondere diens van ouderling en/of predikant mag dien. Die interpretasie verskille was ook duidelik in die Rapport van die Kommissie wat hierdie saak hanteer het. Die Rapport het verskillende en selfs 'n **teenoorgestelde** verstaan van sekere Skrifgedeeltes gegee, sowel as verskillende en teenoorgestelde aanbevelings gemaak. Terselfdertyd was die afgevaardigdes onder druk om 'n besluit “hierdie Sinode” te neem, soos wat die Advieskommissie se aanbeveling dit verwoord het (vgl Acta 2009:666-667).

In die kerk is die saak oor die vrou in die besondere diens van ouderling en predikant baie aktueel en 'n prinsipiële standpunt daarvoor is noodsaaklik. So 'n prinsipiële standpunt oor die vrou in die diens van ouderling en predikant moet op “duidelike

oorweging en grond rus.” Spoelstra skrywe hieroor: “Omdat die besluit van ’n kerkvergadering deur sy kwaliteit en inherente waarde gedra moet word, moet dit op duidelike oorweging of grond rus, ongeag die vorm van die Beskrywingspunt, Versoek, Rapport of Appèl waarop besluit is. Dit moet elke uitspraak so verwerk dat die gronde daarvoor duidelik is” (Spoelstra, 1989:195, 196). Die enigste grond waarop die besluit deur die Algemene Sinode 2009 berus, is op “die behandeling van die Rapport” (Acta 2009:667).

’n Prinsipiële saak soos die vraag van die vrou in die diens van ouderling en predikant wat ons kerke na aan die hart lê, moet in gehoorsaamheid aan die Skrif geneem word. Daarvoor is dit nodig dat die Sinode ten minste konsensus moet hê oor wat die toepaslike Skrifuitsprake daarvoor is, en dat daar nie “in die lig van behandeling van die Rapport” twee duidelik teenoorgestelde uitgangspunte bestaan wat berus op die menslike interpretasie van die Skrifgedeeltes nie. Dit is ook ondenkbaar in die Gereformeerde wêreld dat daar oor ’n prinsipiële belangrike saak soos hierdie gestem word “in die lig van die behandeling van die Rapport”, terwyl die Rapport self nie duidelik is oor die vraag of die vrou as ouderling en predikant mag dien nie, en dat die onus nou op die meerderheid stem van ’n Sinode berus om tussen waarheid en dwaalleer in ’n Kommissierapport te beslis. Indien die meerderheidstem in die Sinode bepalend moet wees oor wat die waarheid in die Skrif is of nie, behoort almal wat hulle nie met hierdie waarheid kan versoen nie, deur hulle onderskeie Kerkrade onder die nodige stappe van kerklike sensuur geplaas te word. Dit sou dan die suiwerheid van die verkondiging van die Woord van God in die Gereformeerde Kerke verseker het. Daar is ’n probleem of hierdie besluit wel op grond van Skrif, Belydenis en Kerkorde geneem is, soos wat besluite in die Gereformeerde wêreld behoort geneem te word (KO, art 30). In hierdie geval bestaan daar nie konsensus oor die interpretasie van die Skrifgetuïenis nie, die besluit oor die vrou in die diens van ouderling en predikant “is nie opsigself ’n belydenissaak nie” (Acta 2009:664) en die Kerkorde, wat die orde in die kerk reël en op sigself gegrond is op die Skrif, behoort so verander te kan word dat dit in lyn met die Skrifgetuïenis is.

3.2 *Beswaargrond 2*

Die Sinode stem oor die vraag of die vrou in die diens van ouderling en predikant mag staan waar twee interpretasies oor die Skrifuitsprake moontlik is.

Motivering

Prinsipiële besluite oor dit wat die Skrif oor ’n saak sê berus op oortuigende Skriftuurlike gronde en nie op ’n meerderheid van stemme in ’n kerkvergadering nie. Die verskille in die Rapport van die Kommissie is duidelik gegrond op menslike interpretasie van die Skrifgedeeltes, en alhoewel daar ooreenstemming is oor die uitgangspunte van die eksegese, kon daar nie tot ooreenstemmende en duidelike Skrifbeginsels gekom word nie. Twee **uiteenlopende standpunte** oor die vrou in die diens van ouderling en predikant word in die Rapport en in die behandeling van die Rapport tydens die Sinode gestel. Die Sinode neem kennis van beide standpunte. Sonder dat daar enige motivering gegee word waarom die een standpunt verwerp word en die ander standpunt méér aanvaarbaar is, word daar aan die vergadering gevra om daarvoor te stem. In sy Institusie van die Christelike Geloof het Calvyn op die gevare daarvan gewys: “Want wanneer menings bloot getel en nie oorweeg word nie, moes die beter groep noodwendig baie dikwels deur die meerderheid oorweldig word” (Calvyn, 1992:IV.9.8). Die vraag ontstaan hoe bloot die meerderheid stem van die Sinode van die een standpunt die waarheid en van die ander standpunt dwaalleer kan maak? Moes die Sinode nie ’n prinsipiële besluit op grond van bewese eksegese en Skrifgetuïenis oor hierdie saak geneem het nie? As die Sinode dit nie kon gedoen het nie, moes hy dit dan nie eerder erken het dat daar nie duidelikheid in die Skrif oor hierdie saak is nie, eerder as om te stem en deur middel van ’n meerderheidstem ’n besluit op die kerke af te dwing nie?

Spoelstra (1989:193) waarsku teen dieselfde gevaar wat kan ontstaan: “Dwang om die wil van die meerderheid as sodanig deur te voer is die belangrikste oorsaak van kerklike breuke en skeurings in die geskiedenis... Indien in ’n kerkvergadering soveel verskil van mening heers oor wat die Here vir sy kerk sê, hoe kan ’n paar stemme voorskryf wat as vas en bindend beskou moet word? Is dit Gereformeerd om bloot vir orde of die struktuur van ’n vergadering te buig? Indien die skerp verskil oor ’n middelmatige saak gaan, waarom wil die vergadering ’n besluit daarvoor afdwing?” Hy maak die volgende gevolgtrekking: “Met reg kan dus gevra word of ’n klein meerderheid in ’n kerkvergadering nie in werklikheid nog maar op staking van stemme neerkom nie” (Spoelstra, 1989:193). Indien dit nie ’n middelmatige saak is waaroor daar verskil bestaan nie, haal Spoelstra vir Van der Linde aan wanneer hy sê dat “Van der Linde gelyk het dat kerklike besluite wat nie blote orde reël nie, minstens met tweederde meerderheid geneem behoort te word” (Spoelstra, 1989:193). Van der Linde (1983:127) skryf self: “Dit lyk asof die verwyt teen die kollegialisme dat die heerskappy van Christus verdring word deur die meerderheidstem ook hier van toepassing kan wees. Wat in artikel 31 staan, is ook maar dat ’n bindende besluit op ’n kerklike vergadering geneem word deur die helfte plus een van die lede van so ’n vergadering. Dan lyk dit selfs veiliger om te bepaal dat in geval van gewigtige sake (soos by die NGK) alleen besluite wat met tweederde meerderheid is, bindend sal wees.”

3.3 **Beswaargrond 3**

Die besluit van die Sinode oor die vraag of die vrou in die diens van ouderling en predikant mag dien motiveer nie vir die Kerkraad op Skrifgronde waarom vroue nie as ouderlinge bevestig mag word nie.

Motivering

Die Algemene Sinode moet aan die kerke duidelike en gemotiveerde Skrifgronde gee waarop hulle besluite berus. Indien sodanige Skrifgronde ontbreek of as, soos in hierdie geval, die motivering ontbreek waarom sekere interpretasies bó ander meer aanvaarbaar vir die Sinode is, berus die besluit net op die gesag van die Sinode self. Die Skrif moet steeds die eerste en hoogste plek beklee. In sy Institusie van die Christelike Geloof waarsku Calvyn (IV:9.10.6) teen Sinodes wat soewereine gesag oor die gemeente wil voer en maan dat besluite met die Heilige Skrif moet ooreenstem (IV:9.8). Hy skryf: “So sou dit geskied dat konsilies die majesteit wat daaraan verskuldig is, het en tog sou die Skrif intussen ’n hoër plek inneem, sodat niks sou wees wat nie aan die rigsnoer daarvan onderwerp sou wees nie” (Calvyn, 1992:IV:9.8.25).

Spoelstra (1989:195) het die dilemma waarin ’n Kerkraad hom kan bevind as hy prinsipiële besware het teen ’n besluit wat nie op duidelike gemotiveerde Skrifgronde berus nie, as volg beskrywe: “Kragtens die Gereformeerde kerkbegrip en uitgangspunt van die Kerkorde moet besluite van meerdere vergadering deur die Kerkrade in die kerke uitgevoer word. Meerdere vergaderings regeer nie langs of oor die Kerkrade in die gemeentes nie. In die federale opset van die Gereformeerde kerkgemeenskap is dit ondenkbaar om te verwag dat ’n Kerkraad wat sy roeping en selfstandigheid hoog skat, ’n besluit waarteen hy prinsipiële besware koester vir ’n jaar of meer moet nakom totdat ’n volgende meerdere vergadering saamkom. Dit is egter ook onbehoorlik dat ’n Kerkraad ’n besluit van ’n meerdere vergadering wat hom nie aanstaan nie, net so een kant sal plaas (vgl art .46)”.

3.4 **Beswaargrond 4**

Die Sinode neem slegs kennis van ’n voorstel deur Kurpershoek en Coetzee sonder om daarvoor ’n besluit te neem.

Motivering

Daar is in die Advieskommissie se Rapport stellings gemaak waaroor die Sinode nie besluit het nie maar net kennis van geneem het, soos byvoorbeeld “dat dit noodsaaklik is dat hierdie Sinode tot ’n beslissing moet kom,” dat “wat gebeur het in buitelandse

kerke dui daarop dat die werkwyse problematies is,” en dat “die voortgesette Sinode is gereël met die verwagting dat daar tot ’n beslissing gekom en ’n besluit geneem sal word.” Terselfdertyd het die Sinode nie oor die voorstel van Kurpershoek en Coetzee gestem nie, maar onder andere op grond van **praktiese oorwegings** (ander kerke se ervaring) en in die lig van art 30 het kennis geneem van die advies daaroor deur die advieskommissie. Op grond van die advies word die voorstel nie verder bespreek of daaroor besluit nie, en is daar oorgegaan tot stemming wat in wese die voorstel van die tafel af haal en nie akkommodeer nie, asof die Sinode die advies wel goedgekeur het. In die advies word geargumenteer dat onder andere ander kerke se ervaring die voorstel onprakties maak, terwyl besluite op die Sinode prinsipiël op Skrifgronde berus en nie op praktiese oorwegings nie (KO, art 31).